No. 2533 Zaterdag 6 Augustus 1932. 49ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.-- bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad : Pastorie San Mateo, Tel. 413
Administratie : St. Thomas-college Tel. 550.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elken regel meer 10 cts.

Hoor en Wederhoor.

De vorige week 27 Juli heeft *La Prensa* een artikel opgenomen van zijn medewerker den Heer WILLEM E. KROON, waarin de schrijver een art. bespreekt van het Amsterdamsche Katholieke Dagblad *„De Tijd“* van 7 Juni over : „HET NEGERVRAAGSTUK EN DE ZIELZORG *in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika*" van Dr. Cassianus Nee.

Wij hebben tal van lezers moeten te woord staan, die hun verontwaardiging toonden zoowel over het stukje van den Hr. Kroon als over het door hen niet gelezen art. van *„De Tijd."* Sommigen trokken (en zeer terecht) de waarheidsliefde van den Hr. Kr. in twijfel; anderen konden (eveneens zeer terecht) niet gelooven, dat een kath. dagblad zooals *„De Tijd“* zulke theorieën zoude verkondigd hebben, zooals in *LaPrensa* beweerd werd.

Om aller verlangen te bevredigen en om tevens de grootst mogelijke onpartijdigheid in acht te nemen, drukken wij hieronder het geheele artikel van „De Tijd“ *onverkort* af.

Tot goed begrip van onderstaand artikel is een oppervlakkige en vluchtige lezing geheel onvoldoende. Het geldt hier een van de moeilijkste problemen, dat, zooals het in al zijn scherpte is toegespitst, alléén bestaat in de Vereenigde Staten en daar waar vele Amerikanen zich hebben saamgegroept, zooals b.v. tegenwoordig in Haïti.

Men lette wel op, hoe dit art. zonder eenige haat of afkeer of vooringenomenheid is geschreven. De auteur, Dr. Cassianus Nee, bespreekt het Negervraagstuk alleen zooals het in de V. St. tot uiting komt en haalt verschillende gevallen aan, waarvoor tot nu toe nog geen, voor beide partijen bevredigende, oplossing te vinden was. Daarom juist bevreemdt ons zóó de weg, die zich genoemde predikant en pastoor hebben voorgenomen in te slaan.

Wil men zich nog beter doordringen hoe moeilijk het is een vredelievende oplossing te vinden voor dit probleem, dan denke men zich bij lezing van dit art. alsof men zelf eigenaar was van eenige huizen, bedreigd met zulk een invasie, of in genoemde functie belast met de zielzorg in zoo'n parochie in New-York, verantwoordelijk voor de afbetaling van een aanzienlijke schuldenlast. Met het nog verder toespitsen van de scherpe kanten en het opzweepen van rassenhaat bereikt men nooit een vredelievende en bevredigende oplossing. En dit laatste moet elke eerlijke en verantwoordelijke schrijver zich steeds voor oogen stellen.

Ten slotte nog dit.

Voor sommige personen moge dit totaal overbodig zijn; voor anderen kan men nooit duidelijk genoeg zijn, omdat men altijd bloot staat aan opzettelijke ongemotiveerde verdachtmaking.

Wanneer wij hier of elders, nu of later, een enkele maal het woord *„neger“* gebruiken, geschiedt dat zonder de geringste kwade bedoeling of boos opzet. Minachting voor het zwarte ras is ons geheel vreemd. Voor ons heeft dat woord „neger“ alléén en uitsluitend een *ethnographische* beteekenis, precies zooals de woorden : Chinees, Indiaan of Roodhuid of Kaffer of Koelie, e.d. — Wanneer de een of andere hooghartige Hollander, in navolging van de Amerikanen, soms dat woord „neger“ met een zekere minachting gebruikt, of wanneer een halfbeschonken zwarte in een driftige bui een rasgenoot voor „neger“ uitscheldt, is dat nog geen bewijs, dat dit woord in den mond of in de pen van een blanke *altijd* en *overal* een verachtelijke beteekenis *moet* hebben. Door zulke ideeën te propageeren en aan zijn medeburgers op te dringen, sticht men verwarring van denkbeelden en kweekt men rassenhaat, die in een gemengde samenleving gelijk de onze afbreuk doet, oneenigheid verwekt en kwaad bloed zet.

Het is met dit woord *„neger“* precies hetzelfde als met het woord *„sjouwer“*. Eigenlijk beteekent het in goed Hollandsch : een los werkman vooral bij het lossen en laden der schepen, en het heeft geen slechte of ongunstige beteekenis. Alléén in onze kolonie heeft dat woord van lieverlede een onaangename beteekenis gekregen, omdat men het bijwijlen wel eens als een scheldwoord misbruikt. — Moet daarom nu dat woord hier uit onze spreek- of schrijftaal verbannen worden ? — Zou men het niet meer mogen gebruiken, ook al geeft het duidelijk de beteekenis van de *werkzaamheid* die iemand verricht, gelijk het woord : ambtenaar, klerk, bediende, timmerman, metselaar of schilder ? — Dat zou toch al te dwaas zijn.

Na deze ietwat lange inleiding zal men met meer vrucht het hieronder volgende art. van *„De Tijd“* lezen.

P. A. E.

Negervraagstuk en Zielzorg in de Ver. Staten van Noord Amerika.

Eenigen tijd geleden heeft een pastoor van de Protestantsche Episcopale Kerk in Amerika van den preekstoel bekend gemaakt, dat, wanneer de stroom van negers in zijn parochie bleef toenemen, hij zich genoodzaakt zou zien om het zwarte ras buiten te sluiten. Het is vanzelfsprekend, dat deze uitlating overal uitvoerig werd besproken en heftig en fel becritiseerd. Kort daarop gebeurde er iets heel onverwachts: de hoogeerw. Prelaat John L. Belford, pastoor der kerk van Christus' geboorte in Brooklyn (New-York) verdedigde in het maandschrift van zijn parochie : „De Moniteur" het standpunt van bovengenoemden Protestantschen dominee, en hij verklaarde openlijk, dat hij van plan was om voor zijn eigen katholieke parochie dezelfde maatregelen te nemen !

Maar hoe is dat toch mogenlijk, zoo zal men wellicht in Europa vragen, dat een katholiek priester een dergelijk standpunt kan innemen, dat zoo absoluut in strijd is met den maatstaf, dien de Kerk bij het uitoefenen der zielzorg aanlegt ? Wij staan hier voor een zeer ernstig probleem in de Amerikaansche zielzorg, en alvorens men een oordeel wil vellen is het noodzakelijk, dat dit vraagstuk van alle kanten belicht wordt.

Het is een opmerkelijk feit, dat de negerbevolking in Amerika veel sneller toeneemt dan het blanke ras, dat bezig is zich den nek te breken over zijn misdadige geboortebeperking. In de zuidelijke Staten der Unie vormen de negers reeds 27 procent der totale bevolking. In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika zijn reeds meer dan 500 scholen voor negers, die door 2 millioen zwarte kinderen bezocht worden.

Aan de Hoogescholen studeeren 60.000 negerstudenten, terwijl 200 neger-professoren een leerstoel bezetten aan de Universiteiten en Hoogescholen. Bovendien zijn er reeds 1000 neger-advocaten, 3500 zwarte geneesheeren, enz. En wanneer deze negers maar afzonderlijke gesloten groepen of kringen vormden, dan was het vraagstuk der zielzorg betrekkelijk eenvoudig. Maar de negers zitten overal verspreid en overal dringen zij door in alle lagen der bevolking. In Chicago wonen thans reeds 350.000 negers en in New-York is dit aantal nog veel grooter.

In verband met dezen opmarsch van het zwarte ras zijn voor den katholieken priester vooral twee dingen van groote beteekenis : vooreerst is er van de bijna 15 millioen negers in de Vereenigde Staten slechts een heel klein gedeelte katholiek — als ik me niet vergis slechts 300.000 — en ongeveer 2 millioen protestant ; de rest zijn heidenen. Vervolgens wordt een neger in de Vereenigde Staten absoluut niet als een volwaardig burger beschouwd en behandeld. De negers zijn een ergernis voor de blanke bevolking. Het gebeurt heel vaak, dat de blanken gaan verhuizen, wanneer een neger in hun onmiddellijke omgeving komt wonen. In deze omstandigheden is het voor een katholiek priester buitengewoon moeilijk, om in de kerkelijke zielzorg de bekende onaanvechtbare leer der Kerk streng toe te passen, dat alle menschenkinderen, onverschillig welke huidskleur zij hebben, voor God den Heer gelijk zijn.

Aan den steeds grooteren toeloop van negers is ook het gevaar verbonden, dat sommige parochies geheel ten gronde gaan. Neem b.v. het geval in Brooklyn. De deken van Brooklyn is pastoor van een kerk in een der buitenwijken der stad. Kerk, parochiehuis, school en klooster der zusters werden allen gebouwd van het geld, dat door de parochianen was bijeengebracht.

De parochie moest zorgen voor het levensonderhoud van den pastoor en twee kapelaans, 12 kloosterzusters en 5 leeraren der parochiale school. Bovendien moesten ook nog de onkosten betaald worden voor vuur en licht van het parochiehuis. Dat zijn lasten, die door een goed georganiseerde gemeente heel goed gedragen kunnen worden. Maar stel nu het geval, dat zich daar ook een rijke katholieke neger komt vestigen. Wat gebeurt er dan ? De naaste buren verkoopen hun bezittingen en gaan in een andere parochie wonen. De huizen blijven lang leeg staan, omdat een blanke in den regel niet wil wonen naast een neger. De eigendommen worden dus minder waard, en de prijzen dalen. Daardoor worden de negers, die niet katholiek zijn, in de gelegenheid gesteld om uitgebreide vaste eigendommen te verkrijgen. Dit heeft natuurlijk weer tot gevolg, dat nog meerdere blanken gaan verhuizen. In den loop van enkele jaren ontstaat er een heele negerkolonie in een stadswijk waar oorspronkelijk alleen blanken woonden. Neem nu aan, dat de katholieke negers uit deze nieuwe nederzetting hun kinderen naar de katholieke school zenden. Wat dan ? Dan zullen ook alle blanken, die nog niet naast een neger wonen, toch gaan verhuizen, omdat ze niet willen, dat hun kinderen met de negers op dezelfde schoolbank zitten. De pastoor, die vroeger wellicht een bedrag inzamelde van 25.000 dollar ter bestrijding van rente, aflossing en afschrijving op gebouwen, onderhoud van kerk, school, parochiehuis enz. enz., krijgt thans geen 2500 dollar meer. Het gevolg is natuurlijk, dat de parochie een heele kleine negerkolonie wordt, als er tenminste genoeg Katholieken zijn, of dat de parochie ontbonden wordt en alle bezittingen in het openbaar moeten worden verkocht, indien het nieuwe neger-element, dat zich in den laatsten tijd kwam vestigen, overwegend niet-katholiek is : en daarvoor bestaat de meeste kans, want op de 15 millioen negers leven slechts 300.000 katholieken.

Ik ken persoonlijk in de Vereenigde Staten meer dan één parochie, die vroeger een bloeiende katholieke gemeente vormde en die op de bovenomschreven manier totaal ten ondergang of een zeer noodlijdend bestaan voerde.

Het is menschelijkerwijze gesproken zeer begrijpelijk, dat een pastoor, die in jarenlangen moeizamen arbeid in zijn parochie alles heeft opgericht : kerk, pastorie, zusterhuis, school en patronaat enz. enz., het buitengewoon zwaar valt, wanneer zijn parochianen zich overal verstrooien, terwijl 't aanrukkend niet-katholieke neger-element langzamerhand heel de parochie verovert.

Het is heel goed verklaarbaar, dat een pastoor, die dit gevaar bemerkt, zich te weer stelt. 't Is een onomstootelijk feit, dat de prelaat uit Brooklyn voor zeer veel pastoors uit de groote steden in Amerika een woord uit het hart gegrepen heeft.

Maar is met de actie, om te trachten den negers den pas af te snijden, het vraagstuk opgelost ? Volstrekt niet. De voornaamste taak van de Amerikaansche zielzorg schijnt voorloopig daarin te bestaan, de negers te bekeeren, die in hun eigen afzonderlijke kolonies wonen en bovendien een mildere stemming trachten te propageeren onder de blanken ten opzichte van hun broeders en zusters in Christus, die tot het negerras behooren, zonder, dat nochtans het vrijwel noodzakelijke onderscheid absoluut uitgewischt wordt.

Dr. CASSIANUS NEE.

Noot van de Redactie. A. D. C.

Genoemde Dr. Cassianus Nee is ons niet bekend, maar wel merkwaardig is dat we de naam Cassian Nee vermeld vinden in de verslagen van het 3e Catholic Negro Congres in het jaar 1927 te New York gehouden. Het vermoeden dat deze kleurling, schrijver van het Tijd-artikel is, is niet zoo ongegrond wanneer we weten, dat van de beide toen gehouden Negercongressen, verslagen aan de Tijd gezonden zijn.

De hoogere ambtenaren op Curaçao.

Het Kol. Weekblad schrijft :

Bij geruchten vernamen wij — niet uit Curaçao — dat de administrateur van financiën den gouvernementsdienst zou verlaten en opgevolgd zou worden door een anderen Curaçaoenaar. Dit was voor ons een aanleiding te besluiten, eens te schrijven over het vraagstuk der bezetting van de leiding gevende rangen onder de ambtenaren, toen, vóór wij aan dit voornemen uiting hadden gegeven, de *Amigoe* van 28 Mei l.l. ons bereikte, die hetzelfde onderwerp, ruimer bezien bespreekt, en daarbij uitgaat van een gerucht, dat de heer Schotborgh door een Nederlander zou worden vervangen. De *Amigoe* pleit voor opvolging door een Curaçaoenaar, wij voor opvolging door een deskundige, die waarschijnlijk een Nederlander zal moeten zijn.

Wij weten, dat bespreking van dit vraagstuk moeilijkheden oplevert. Daarom zij vooraf gezegd, dat wij voor zoover wij weten met den heer Schotborgh nooit in eenige aanraking geweest zijn, niet weten welke Curaçaoenaar in aanmerking zou komen, om zijn plaats te bezetten, en zelf niemand in Nederland of Indië daartoe op het oog hebben. Wij spreken dus geheel onpersoonlijk en zakelijk.

Het ambt van administrateur van financiën kan men vergelijken — natuurlijk in de verste verte niet gelijk stellen — met dat van minister van financiën. Beiden moeten zijn deskundig op het zeer uitgebreid gebied van het financiewezen, in wetenschappelijken zin een onderdeel van de staathuishoudkunde. Bankwezen, muntwezen, belastingwezen zijn specifieke onderdeelen van dit vak; het moeilijkst is wat de *hoofdzaak* is : het aandeel in het landsbestuur. Dat eischt de meeste economische kennis van het vak. Dat laatste geldt vooral voor den administrateur van financiën, die veel dichter bij zijn ondergeschikte ambtenaren staat dan een minister.

Nu zal wel niemand betwisten, dat voor de bekleeding van het vacante ambt noodig is een wetenschappelijke, een technische en een practische opleiding. Zijn er Curaçaoenaars die die deze opleiding gehad hebben, en zijn deze tevens krachtig genoeg om onafhankelijk te staan tegenover de samenleving — er lijkt ons geen reden aanwezig om deze niet te benoemen; en zij hebben, dunkt ons, als kenners van land en volk, van de Curaçaosche administratie ook, een streepje voor.

De *Amigoe* beveelt benoeming van een Curaçaoenaar aan, omdat dit zou besparen uitrustings- en overtochtskosten en uitkeerig van 10 % over het gedurende zes jaar verdiende salaris; en verder omdat de Curaçaosche ambtenaren zoo dit hart onder de riem gestoken krijgen : als wij geschikt zijn, dan kunnen we ook het hoogste krijgen. Verder wordt opgemerkt, dat de Curaçaoenaar de landstaal spreekt en aan het klimaat gewend is.

Al te weinig geeft men zich o.i. op deze wijze rekenschap ervan, welke eischen aan het ambt zijn te stellen. De administrateur van financiën is het toppunt van een reeks lagere verantwoordelijkheden: als de belastingen onvoldoende geïnd worden, is hij, ondanks ontvangers en inspecteurs der middelen, aansprakelijk; als begrootingen overschreden worden, draagt hij mee een deel der verantwoordelijkheid; als de kasgelden, in Nederland opgenomen, een hoogte krijgen, waarvan op een gegeven oogenblik iedereen schrikt en niemand weet hoe dat komt, moet de administrateur van financiën dat wel weten niet alleen maar het ook kunnen verantwoorden. Het komt ons voor, dat de *Amigoe* òf het ambt òf een technisch-wetenschappelijke opleiding veel te laag aanslaat. Al eischt de wet geen diploma als bij de rechterlijke macht, daarom behoeft het ambt van administrateur van financiën in dezen tijd niet te staan beneden dat der leden van de magistratuur, afgezien van het eigen, bijzonder karakter van deze laatste.

Hetzelfde geldt van ambten als dat van gouvernementssecretaris en directeur van openbare werken. Jarenlang is veel technisch-juridisch werk, dat op de secretarie had moeten gedaan worden door den procureur-generaal of door de commissie van wetgeving gedaan.

Wij vreezen, dat, als men het ambtenaarswezen op Curaçao niet radicaal verandert, en ophoudt met alle ambtenaren tot manusjes-van-alles te maken, men er zelfs niet toe komt om vak-technisch bekwame menschen voor de hoogere rangen te krijgen. Een benoeming, als dezelfde *Amigoe* bericht, dat den heer G. eervol ontslag is verleend als adjunct-directeur van Openbare Werken, en hij tijdelijk belast is met de betrekking van postdirecteur op Curaçao — doet den ingewijde blozen en den buitenstaander schaterlachen.

Heel iets anders is het, als de *Amigoe* vraagt, of de gevangenisdirecteur als hij weggaat niet vervangen kan worden door een Curaçaoenaar, die eerst een jaar als adjunct het werk heeft afgekeken. Daarmee vereenigen wij ons gaarne. Mits men ook hier rekening houdt met den eisch van een sterk ontwikkeld besef van verantwoordelijkheid.

Tot zoover het Koloniaal Weekblad.

De schrijver zegt in bovenstaand artikel ;

„De *Amigoe* pleit voor opvolging door een Curaçaoenaar, *wij* voor opvolging door een deskundige die waarschijnlijk een Nederlander zal moeten zijn."

Deze tegenstelling is wel wat boud en daarenboven onjuist, waar de schrijver Curaçaoenaars plaatst tegenover Nederlanders. De Curaçaoenaars zijn immers toch ook Nederlanders. Bovendien getuigt deze tegenstelling van een ietwat oppervlakkige lezing van het Amigoe artikel van 28 Mei l. l. Mogelijk zijn we misschien ook wat onduidelijk geweest, en willen we hier dan onze meening duidelijker formuleeren

Wij ook zijn voor opvolging van een *deskundige*, wat niet altijd een Hollander zal moeten zijn.

Want er bestaan o. i tweeerlei soort deskundigheid.

De deskundigheid, door het K.W. nader als volgt omschreven : „deskundig op het zeer uitgebreide gebied van het financiewezen, in wetenschappelijken zin een onderdeel van de staathuishoudkunde : Bankwezen, muntwezen, belastingwezen zijn specifieke onderdeelen van dit vak; het moeilijkst is wat de hoofdzaak is : het aandeel in het landsbestuur. Dat eischt de meest economische kennis."

Wij zouden dit willen noemen *„theoretische deskundigheid* en daarin kan „'n Nederlander" wellicht de meerdere van den Curaçaoschen ambtenaar zijn.

Doch er bestaat ook een *„practische" deskundigheid*, zich uitende in grondige kennis van de voor het gebiedsdeel geldende wetsbepalingen, kennis van de plaatselijke omstandigheden en verhoudingen, het vloeiend zich in Hollandsch, Papiamentsch, Engelsch, en meestal ook Spaansch, kunnen uitdrukken. In dit opzicht zal de Curaçaosche *ambtenaar* het zeker winnen.

Waar de schrijver zegt ; „De Amigoe beveelt de benoeming van een Curaçaoenaar aan .. geeft hij de redenen door den Amigoe genoemd maar ten deele weer.

En waar hij ons verwijt, dat wij ons al te weinig rekenschap geven van de eischen die het ambt stelt, noemt hij een aantal fouten op in onze huidige gouvernementshuishouding, als onvoldoende inning der belastingen ; overschrijding der begrootingen enz. waarvoor de administrateur van Financiën aansprakelijk is.

Dat de uit Curaçao benoemde administrateurs, non plus ultra zijn ; we zullen de laatste zijn om dat te beweren, maar zeker is dat ze een vergelijking met uit Holland gezonden administrateurs glansrijk kunnen doorstaan.

Ook beweren we niet dat er in Holland geen betere administrateurs zijn ; maar, waar we in ons artikel van 28 Mei ook reeds op gewezen hebben, is de cardinale vraag: is een *dusdanig* iemand bereid naar Curacao te gaan.

En dan durven wij, met een hartgrondig „n e e n“ antwoorden.

Werkelijke deskundige komen *niet*; die hebben in Holland een goede betrekking met idem vooruitzichten. Hierop, willen wij onpersoonlijk blijven, kunnen wij uiteraard niet nader ingaan.

De schrijver is van meening, dat we de technisch- wetenschappelijke opleiding te laag aanslaan.

Maar dit komt dan door de hieromtrent opgedane ondervinding op Curaçao want

Het woord „deskundige" heeft voor ons de bittere beteekenis, die eenmaal

bij monde van den Hr. Eskes tot uiting kwam, toen hij in de Koloniale Raad zeide; „Voor de zooveelste maal hebben deskundigen Curaçao in den steek gelaten."

Maar ook in Holland vernamen we eens in een openbare vergadering, zonder tegenspraak, van een Directeur, zelf Ingenieur, dat hij geen zaken kende, die door z.g. deskundigen waren grootgemaakt. De betreffende persoon had zelf twee vroegere grofsmeden als mededirecteuren.

Misschien was de bovenstaande bewering ook wel wat boud; maar de technisch —wetenschappelijke opleiding kan ook wel eens overschat worden.

De stem der Bovenwinden.

De Hr. W. R. Menkman schrijft in het Kol. Weekblad:

In mijn antwoord aan den heer B. (Kol. Weekbl. 24 Maart j.l.) sprak ik de hoop uit dat nu eens de stem der Bovenwinders zelf zou worden gehoord; die hoop is thans vervuld geworden, althans voor zoover betreft het eiland St. Maarten (Ned. gedeelte), waar het zielental der inwoners nagenoeg even groot is als op St. Eustatius en Saba tezamen. Drie prominente St. Martijners hebben mij, naar aanleiding van de discussie in het K. W. hun zienswijze te kennen gegeven.

De algemeene strekking der opmerking van deze heeren is, 1e dat men met betrekking tot de in uitzicht gestelde welvaartspolitiek in het belang der Bovenwindsche Eilanden nog altijd wacht op daden, 2e dat de bevordering van landbouw, tuinbouw en veeteelt in de eerste plaats in aanmerking komt als middel tot de economische verheffing der bevolking. Precies dus wat ook in mijn betoog was naar voren gebracht.

Men betuigt zich erkentelijk voor den gebleken goeden wil van den tegenwoordigen Landvoogd en schrijft het uitblijven van het succes belovende maatregelen toe aan het ontbreken van een deskundige adviseur met stuwkracht en autoriteit, die zich geheel aan de hem gestelde taak kan wijden en de ambitie heeft iets te bereiken.

En het probleem der B.W.E. is extra moeilijk, omdat het hier geldt een uit drie weinig bevolkte, niet welvarende en afgelegen eilandjes bestaande gebied dat met de veel belangrijker groep der benedenwindsche eilanden vrijwel niets anders dan de vlag gemeen heeft en desniettemin vanaf Curacao, afstand bijna 500 zeemijlen, moet worden bestuurd.

Wat er te verwachten valt van het beleid ter hoofdplaats, zoodra het niet gaat om den goeden wil van den Landvoogd, maar om de details van practische uitvoering, heb ik reeds in mijn vorig betoog met een enkel voorbeeld geillustreerd; de kostelijke onderscheiding tusschen een steeds gevoeld gemis en een nu eindelijk bepaald noodzakelijk geworden voorziening werd gemaakt met betrekking tot een voor het eiland St. Maarten belangrijke behoefte — waarmede de kapitale som van f 1500 gemoeid was — en in een tijd toen men op Curaçao dacht in millioenen en handen te kort kwam om alle aan den lande verschuldigde belasting in te zamelen. Wat zullen goede wil en belangstelling uitwerken, nu voor Curaçao en Aruba — de beide eilanden welke tezamen 98 pct. van alle inkomsten leveren — de gulden dagen voorbij zijn.

Gemis van raadgevers en uitvoerder is nimmer een excuus voor het hoogste bewind, in Curaçao zoomin als elders.

Voor 1931 was op de Curacaosche begrooting een bedrag uitgetrokken voor de bezoldiging van een landbouwkundige.

Het huidige bestuur evenwel meende dat dit bedrag kon worden bespaard door tot Gezaghebber over de drie B.W.E. een gewezen planter uit Suriname te benoemen. De heeren Bovenwinders hebben tegen dit eigenaardige beleid bezwaar en ik zou zeggen: terecht. De ambtenaar in kwestie, die omderwille van zijn deskundigheid op het gebied van den landbouw benoemd werd heeft volgens mijn zegslieden geen tijd om zich met de landbouwaangelegenheden te bemoeien, omdat hij geheel in beslag wordt genomen door de bestuurstaak, waarvoor hij naar ik meen, geen opleiding had genoten. Het bestuur sprak in April 1931 de meening uit dat een afzonderlijk landbouwkundige voor de B.W.E. pas noodig zou zijn wanneer de landbouw aldaar tot meerdere ontwikkeling zou zijn gekomen, thans wijt men het ter plaatse aan het gemis van deskundige voorlichting dat er op landbouwgebied niets van beteekenis wordt aangepakt. Typeerende staaltjes van dat ronddraaien in een kringetje, waarvan uit de Curacaosche geschiedenis der laatste 10 a 12 jaar meerdere voorbeelden zouden kunnen worden aangehaald.

Op een uitstapje, wat de schrijver verder maakt, op het gebied der Bestuursregeling boven, zullen we maar niet volgen, en de Stem gaat dan vereer:

Na dit uitstapje op het gebied der bestuursregeling weder terugkeerend naar de beschouwingen der drie St. Martijners, verdient in de eerste plaats vermeld te worden dat deze heeren blijk geven van objectiviteit, door hun ingenomenheid uit te spreken met de tot stand gekomen stoomvaartverbinding tusschen Beneden- en Bovenwindsche Eilanden, hoezeer daardoor dan ook de belangen der schoenerseigenaars in het gedrang mogen zijn gekomen. De voordeelen der betere verbinding — in algemeenen zin — zullen dan ook door niemand ontkend worden en allerminst door mij; de toestand der laatste 20 jaar was eenvoudig allertreurigst. Iets anders is het echter of het gouvernement met het instellen — of liever het na eindeloos getob wederom instellen — van een zoodanige verbinding, mocht komen aandragen als een maatregel van primaire beteekenis, in verband met den economischen opbouw, meer speciaal in het belang van den afzet der producten van de B. W. E. Een der schrijvers ondersteunt mijn standpunt ter zake door te verklaren dat die maatregel „ranks after all of secondary importance, unless, the needs of the islands themselves and their internal development is taken in hand seriously and with hopeful course. There must be something for the steamers to call for."

Dat er althans op St. Maarten met betrekking tot die inwendige ontwikkeling tot dusver niets wezelijks is ondernomen, daarover zijn de heeren het eens. Dat er aldaar slechts heel weinig domeingrond beschikbaar is, wordt door een opmerking hunnerzijds bevestigd; dat gronduitgifte zooveel mogelijk zou worden bevorderd, wordt echter ontkend, met een beroep op de gevallen, dat aanvragen voor gouvernementsterreinen zouden zijn afgewezen. Vele inboorlingen, zoo wordt beweerd, hebben evenwel eigen stukjes grond, welke wegens de armoede en de onkunde der eigenaars niet rendabel worden gemaakt.

Men klaagt dat de landbouwvereeniging op St. Maarten wel de beschikking heeft over zekere gelden, tot het aankoopen van benoodigheden, doch met de bedoeling dat die benoodigdheden tegen contante betaling aan de belanghebbenden zullen worden geleverd, terwijl crediet een der eerste behoeften is van den kleinen landbouwer.

Van het rapport van den Curacaoschen gouvernementsveearts — die in Januari j.l. St. Maarten heeft bezocht — zou de landbouwvereeniging eind Mei nog geen kennis hebben kunnen nemen, hoewel het zich toen reeds eenige maanden in handen van den Gezaghebber zou hebben bevonden. Een regeling als de Land Settlement Ordinance der nabijgelegen Britsch West Indiers is op onze eilanden onbekend, een proeftuin is op St. Maarten nooit aangelegd, twee jaren van ideale weersgesteldheid en groote vraag naar tuinbouwproducten op de Benedenwindsche eilanden zijn voorbijgegaan, zonder profijt voor St Maarten.

Veredeling van den veestapel zou zeker aan de welvaart der bevolking ten goede komen, maar niet voldoende zijn „to keep men at home and change our waste fields into smiling gardens".

Ik ben den St. Martijners dankbaar de waardeering waarvan zij blijk hebben willen geven voor de poging door mij en anderen gedaan om de aandacht van een stukje grondgebied dat 300 jaar geleden Nederlandsch bezit werd verwaarloosd. Aangezien de heeren mij niet hebben gemachtigd hunne beschouwing in extenso en onder hun eigen namen te publiceeren, heb ik gemeend niet beter te kunnen doen dan in een artikel van mijn hand hun stem te laten doorklinken.

Tot zoover de Stem.

We kunnen niet anders dan de belangstelling van den Heer Menkman voor West-Indische zaken ten hoogste waardeeren.

De bewoners van St. Maarten zelf schijnen dat ook te doen, en gebruiken daarom de Hr. Menkman als hun vertolker, Of dit echter de juiste weg is, om via den Heer Menkman hun stemmen te laten hooren?

Een groote fout van den Hr. M. is zijn overdrijving, waar hij schrijft van de *millioenen* op Curaçao — en de *handen te kort om de belasting te innen*. Ook overdrijft hij schromelijk de belangrijkheid der drie eilanden: in totaal ± 25000 zeer eenvoudige menschen, met uitzondering van eenige blanke families, die achteruitgegaan zijn en door steun van het Gouvernement weer omhoog willen komen, Deze enkelingen zijn bezwaarlijk de heele bevolking te noemen.

Wat *voorschotten* betreft, is naar we hooren, geld daarvoor aanwezig: ook voor uitgifte van land, We vernamen echter ook, dat er door vooraanstaande menschen vrij groote bedragen gevraagd worden, om uit de moeilijkheden te geraken.

Het sturen van een gegradueerd *landbouwkundige* is nonsens. Er is op St. Maarten bijna geen grond voor landbouw beschikbaar. Op St. Eustatius daarentegen is veel meer landbouwgrond en is daar ook een eenvoudig man aanwezig om den kleinen landbouwers te toonen, hoe zij het land moeten bebouwen.

Wellicht is dit misschien op St. Maarten ook gewenscht. Op dit eiland echter is veeteelt de hoofdzaak en daarvoor is de Gouvernementsveearts steeds beschikbaar en bezoekt hij ook deze eilanden dikwijls.

In de oogen der St. Martijners, vindt de stoomverbinding nu eindelijk genade: maar nu weet men niet, wat te vervoeren.

Laat St. Maarten dan maar eens gaan kijken naar St. Eustatius, daar wordt gezorgd voor uitvoerproducten, dank zij noesten vlijt. De St. Martijners zenden hun vee elders heen, dan waar de stoomverbinding komt, en landbouwproducten hebben ze niet. Maar als de bevolking wil kan van landbouwproducten, ook bij beperkte aanwezigheid van grond, nog iets te maken zijn.

De St. Martijners verlangen geheel uit de moeilijkheden te worden geholpen, maar vergeten dat de tijd zeer ongustig is en 't wordt tijd, dat ze nu eindelijk eens gaan inzien, dat zij vergeleken bij Bonaire, de Curacaosche buitendistricten en vele plaatsen over de heele wereld het nog uitstekend hebben. Hulp dient het Gouvernement te geven voor mogelijk econ. ontwikkeling en zoo noodig leniging van ellende, maar niet om verloren zaken weer op vijzelen.

Wij hebben het antwoord van B. op het eerste stuk van den Heer Menkman nog eens opgeslagen en zijn het met schr. eens, dat de bevolking de handen uit de mouw moet steken en Gouv. steun geen hoofdzaak mag wezen.

BERICHTEN.

Het bezuinigsrapport Welter en Curacao.

Verschenen is het rapport Welter. Het bedrag in dit rapport, waarmede de begrooting voor 1933 zou moeten worden verminderd om te komen tot een, althans wat den gewonen dienst betreft sluitende begrooting, wordt becijferd op rond f 100 millioen.

Ten aanzien van Curaçao wordt in genoemd rapport voorgesteld de militaire bezetting van 1 compagnie mariniers in 1933 tot de helft te verminderen en haar in 1934 geheel op te heffen. Bezuiniging f 420.000.

Curacaosche Handelmaatschappij.

Van „niet onbevredigende resultaten" spreekt het verslag der directie over 1931. Na belangrijke afschrijvingen op de goederenvoorraden en de noodzakelijke afschrijvingen op schuldenaren wijst de bedrijfsrekening een overschot van f 132.079.04 aan, te bestemmen voor afschrijvingen in vaste eigendommen.

Het belangrijke verlies door de Venezuela vestigingen geleden in verband met de daling van den Bolivar koers werd uit de bedrijfswinst bestreden.

Dividend kan niet worden uitgekeerd, maar kapitaal en reserve bleven onaangetast.

Men beluistert — de omstandigheden in aanmerking genomen — nogal een optimistischen toon.

Kol. Weekbl.

In dank ontvangen.

Een cataloog van de 14 nieuwe modellen van de Chevrolet.

Correspondentie.

A lover of justice and peace. Saba.

We kunnen uw ingezonden stuk niet opnemen, zonder onderteekening.

De Boletin Commercial jubileert.

Onze Collega de Boletin Comercial begon op 1 Aug. l.l. haar 25ste Jaargang.

Van dien aard, meenen wij dat haar jubilee is, want volgens de cataloog van Curaçaosche bladen indertijd door P. Euwens opgemaakt, is het blad opgericht in 1908, werd toen althans dagblad.

Ook de kop aan het blad, Año XXV. schijnt hiervoor een bevestiging.

De firma Bethencourt heeft op Curaçao steeds een naam gehad als uitgeefster van bladen.

In het jaar 1882, verscheen er *El Boletin de la Libreria Bethencourt*, een graties advertentieblad van 2 maal per maand.

In het jaar 1886 begon de firma met het weekblad *Notas y Letras*.

In het jaar 1889 verscheen er twee maal per week *La Union* het orgaan der St. Jozefs gezellen.

In het jaar 1897, verscheen van die drukkerij, *El Anunciador* en *Diario del Comercio*. Intusschen drukte deze firma ook de *Amigoe di Curaçao* 16 jaren lang, totdat in het jaar 1900 het Apostolisch Vicariaat met een eigen drukkerij begon.

Als nummer 70 staat de Boletin in de lijst der bladen die in de loop der jaren op Curacao zijn verschenen.

Van haar oudere zusters bestaan nog slechts de meer dan 100 jarige *Curaçaosche Courant* en de bijna 50 jarige *Amigoe di Curaçao*.

Bijna dertig harer jongere zusters heeft ze in de jaren van haar bestaan, weer van de wereld zien verdwijnen.

Van harte wenschen we het jubileerende blad geluk en spreken de hoop uit dat het nog vele jaren, de belangen van dit gebiedsdeel moge dienen.

De Scheepvaartwetgeving in de West.

Over genoemd onderwerp schreef in *De Zee — Zeevaartkundig tijdschrift* van Juni de Hr. W. R. Menkman.

In Maart gaf de schrijver eenige beschouwingen over de verschillen tusschen de Nederlandsche Scheepvaartwetgeving en die van de Nederlandsche gebiedsdeelen in Amerika in het blad Neptunus. Hij werkt die thans verder uit en zegt, dat in overeenstemming met de beginselen, welke bij het tot stand komen der tegenwoordige Surinaamsche en Curaçaosche regeeringsreglementen hebben gegolden, het recht in de beide gebiedsdeelen op Nederlandsche leest zijn geschoeid geworden. De beide gewesten hebben echter meestal een groote langzaamheid aan den dag gelegd bij het volgen der veranderingen, welke gaandeweg in de Ned. wetgeving werden aangebracht.

Die langzaamheid vindt niet altijd haar verklaring in de ongelijkheid der toestanden hier en ginds, en of de schuld bij het moederlandsche of bij overzeesche bewind ligt, is voor buitenstaanders, in den regel niet na te gaan. Dat ook wanneer de wet van 14 Juni 1930 in werking zal getreden zijn, de Curacaosche (resp. Surinaamsche) scheepvaartwetgeving nog langer of korter tijd onveranderd zal blijven, valt wel te voorzien.

Van Aruba.

Het S.S. Venezuela, wat deze week naar Europa vertrokken is, heeft voor zijn reis Aruba aangedaan om vandaar naar Engeland mee te nemen 79 Chineezen en 34 officieren van de vloot der Lago. 11 Chineezen zullen nog met de Costa Rica vertrekken.

Erg ongerust behoeven we ons omtrent dit bericht niet te maken, daar de oorzaak hiervan is, het in gebruik nemen van grootere tankbooten met minder bemanning en de vervanging van het personeel der Lago door personeel der Standard, die, zooals men weet, thans beheerder is dezer Maatschappij. Verder vernamen we nog dat de Standard op Aruba een twintig nieuwe groote tanks zal gaan bouwen.

Jaargetijde Mgr. Vuylsteke.

Niet zooals we de vorige week hebben gemeld, om half 8, maar om 8 uur zal Maandagmorgen a.s. een pontificale requiem worden opgedragen voor de zielerust van Mgr. M. G. Vuylsteke z.g. in de Kathedraal.

Nieuwe Paters.

Mgr. Verriet heeft bericht ontvangen, dat in de maand Augustus uit Holland naar de missie van Curacao zullen vertrekken de Eerw. Paters Antoninus Burgermeester en Michael Holterman.

Welkom.

Zondag is Pastoor Smit weer teruggekeerd van zijn reis naar Porto Rico.

Dinsdag vertrok Pastoor Zeppenfeldt weer naar Aruba en Donderdag keerde Pater Elie vandaar terug.

H. Vormsel.

Zondagmiddag diende Mgr. Verriet op het pensionaat Welgelegen het H. Vormsel toe aan vijf pensionairen.

Doofstomme naar Holland.

Door de zorgen van Mgr. Verriet vertrok Donderdag met het S.S. Venezuela, een doofstomme jongen van Bonaire naar Holland, ter verdere voltooing van zijn opvoeding in het doofstommeninstituut van St. Michiels-Gestel.

Regen.

Gedurende de maand Juli registreerde de regenmeter van het St. Thomascollege 22,5 m.M. regen.

Dr. Meaño Rojas.

De Boletin vermeldde deze week het overlijden van Dr. Meaño Rojas te Caracas. Deze geneesheer was vroeger ook eenige jaren op Scharloo gevestigd. Het vorige jaar trof deze vader het droevig ongeluk zijn twee dochtertjes te verliezen door den verdrinkingsdood op Piscadera.

De eerste prijs.

Naar La Cruz mededeelt, werd er de vorige week verteld, dat er op de berg Altena een diefstal had plaats gehad en dat de papieren die de dief geroofd had op het katholieke kerkhof gewaaid waren. Den volgenden morgen vond men inderdaad daar papieren, waaronder een biljet van de loterij van het Apostolaat der zee, waarop de eerste prijs gevallen was.

Verjaardag Koningin Moeder.

Dinsdag waaide bij gelegenheid van dezen feestdag van de Gouvernementsgebouwen de vlag. Des avonds gaf Scherpenheuvel een uitvoering op het Gouvernementsplein.

Aankomst en vertrek der schepen in de week van 6 Aug.—13 Aug. 1932.

S.S.	Aank	Van	Vertr.	Naar
Trujillo	6	Maracaibo-Aruba	7	La Guaira
Presidente Gomez	7	Cartagena	7	Hamburg
Falcon	7	New-York	7	Maracaibo
Tachira	7	Maracaibo	7	New-York
Claus Horn	—	Curaçao	8	Hamburg
El Libertador	—	Curaçao	8	Aruba-Maracaibo
Magallanes	8	Barcelona	9	P. Limon, P. Barrios, Havana, New-York, Cadiz & Barcelona
Trujillo	9	La Guaira	9	Aruba-Maracaibo
Attika	9	Hamburg	9	Cartagena
Alemania	9	Maracaibo-Aruba	—	Curaçao
Trois Ilets	—	Curacao	10	Maracaibo
Amor	10	New-York	10	Aruba-Maracaibo
El Libertador	10	Maracaibo-Aruba	10	La Guaira
Rotorua	10	Londen	10	Cristobal & New-Zealand.
Dakarian	10	Liverpool	11	P. Limon
Un Vapor	11	Hamburg	11	P. Limon
A Steamer	11	Hamburg	11	Cartagena
Vestvangen	11	New-Orleans	12	Paramaribo
Magdalena	12	Hamburg	12	P. Limon
El Libertador	12	La Guaira	12	Maracaibo
Medea	12	Maracaibo-Aruba	12	New-York
Alemania	—	Curaçao	12	Aruba-Maracaibo
Caracas	13	New-York	13	Maracaibo
Austvangen	13	Paramaribo	14	New-Orleans

De schilderijen van H. M. de Koningin ook naar Curacao.

De Schilderstukken, eigen werk van onze Koningin, waarvan de tentoonstelling in Holland en Ned. Indië ten bate van het crisis comité zulk een opgang gemaakt heeft, zullen, naar we vernemen ook naar de West komen en in Suriname en op Curaçao tentoongesteld worden.

We zijn er van overtuigd, dat de tentoonstelling hier een overweldigend succes zijn zal, en het publiek het Algem. Neds Verbond zeer dankbaar voor de bemiddeling.

Het Wilhelmus volkslied.

Dinsdagavond bij de opening van het soiree op het Gouvernementsplein, hoorden we als eerste stuk (volkslied) „Het Wien Neerlandsch bloed." Het zal wel voor het laatst geweest zijn, dat dit als officieel volkslied is gespeeld. Want juist dien dag werd hier het Aneta telegram bekend, dat de Ministerraad besloot het „Wilhelmus" voortaan uitsluitend als officieel volkslied te beschouwen.

Er is in de laatste jaren nog al eens kwestie geweest over ons volkslied, die nu ten slotte is opgelost.

Nieuw pedaal-harmonium in de H. Familiekerk.

Deze week is hier aangekomen en geplaatst het nieuwe pedaal-harmonium, wat Pater Buhrs voor zijn zilveren feest ten geschenke heeft ontvangen. Het harmonium met 2 manualen, pedaal en 22 registers is van de Firma Mannborg te Leipzig.

Volgens het oordeel van alle kenners munt het uit door een zeldzame karakteristiek der registers en functioneert het tot volle tevredenheid.

Zondag a.s. zal het orgel worden ingewijd, waarna het zal worden ingespeeld door de Hr. J. Palm, organist der kathedraal en Mej. E. Palm, organiste der H. Familiekerk.

Zweminrichting op de Holl. mailbooten.

We lezen in de Surinaamsche bladen.

Voortaan zullen Surinaamsche passagiers, die gebruik maken van de booten der Kon. Nederl. Stoomboot Mij, niet meer jaloersch behoeven te zijn op de groote oceaanstoomers met zwembad aan boord. Wij vernemen, dat de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij besloten heeft al hare schepen van de Suriname Line, de Colon Line en de New York Venezuela Line van een dergelijke inrichting te voorzien, ongetwijfeld zeer ten genoege van de passagiers.

De Dietse Spelers in Suriname.

Het Nederlandsche tooneelgezelschap is ook in Suriname met veel enthousiasme ontvangen.

Over de ontvangst lezen wij in de West van 22 Juli:

Dinsdagmiddag ongeveer 4 uur kwam de Stuyvesant binnen met de Dietse Spelers aan boord. Zij werden ontvangen door de Adjudant van Z. Exc. den Gouverneur en het Bestuur van het A. N. V. Om kwart voor vijf kwam het gezelschap in het Palace Hotel aan waar zij door 18 kinderen in kotomissie-dracht werden toegezongen.

Tot half zeven bleef het gezelschap bijeen.

En het slot van de openingsvoorstelling verliep als volgt:

Na afloop betrad het dagelijksch bestuur van het A.N.V. het tooneel en de voorzitter, Mr. van Haaren, sprak de spelers en in het bijzonder Willem van der Veer hartelijk toe.

Aan den jubilaris werd als geschenk aangeboden een ingelegd paneel met de beeltenis van hem en Mevr. Rika Hopper in de rollen van den avond. De vervaardiger, de heer Macintosh heeft een schitterend stuk werk geleverd.

Daarna sprak de heer Ph. Samson namens Thalia.

Prachtige bloemstukken, waaronder een groote krans van Z. Exc. den Gouverneur, voor W. v. d. Veer werden aangedragen.

Daarna voerde W. v. d. Veer het woord om op de allerhartelijkste wijze te danken voor de wijze, waarop de Dietse Spelers hier zijn ontvangen en voor de vele sympathie reeds ondervonden.

Op Curacao — aldus Spr. — had men veel, heel veel hartelijkheid genoten, maar als hij ziet wat hier al is gedaan en wat nog op het program staat, dan schijnt het, dat Curacao en Suriname als om strijd er op uit willen zijn deze tournée voor het gezelschap zoo aangenaam mogelijk te maken.

Wat Spr. vroeg was sympathie en moreelen steun. Als maar de reiskosten kunnen worden goedgemaakt, zou men ieder jaar willen terugkomen, omdat men de behoefte gevoelt Nederlandsche kunst aan de overzeesche gebieden te brengen.

Het was een schoone avond!

Na afloop van de openingsvoorstelling had een souper ten Gouvernementshuize plaats, waaraan de Spelers, en het bestuur van A. N V. aanzaten.

IN DANK ONTVANGEN

van de K.N.S.M. de tijdtafels van de lijn Curaçao—Maracaibo en de Maandstaat van de binnenkomende en uitgaande schepen in de maand Augustus.

Politieberichten.

Sinds de laatste opgave werd door de Recherche onder meer terzake diefstal in drie gevallen proces verbaal opgemaakt, terzake mishandeling vijf maal en terzake bedreiging, vernieling, verduistering en het onbevoegd uitoefenen van de Geneeskunde ieder eenmaal.

Voorts werd eenmaal aangifte gedaan van diefstal met braak; een onderzoek wordt hiernaar ingesteld.

Bekendmaking.

Donderdag 1 Sept. vieren de Zusters van Roosendaal het honderdjarig bestaan hunner congregatie.

Op **uitdrukkelijk** *verlangen van het hoofdbestuur der congregatie in Nederland* **moet** *dit feest tot den huiselijken kring beperkt blijven, zoodat de Superieure der Zusters op Curaçao verzoekt dien dag de zusters wel in de gebeden te willen gedenken, maar verschoond te blijven van* **alle** *persoonlijke felicitaties. Slechts schriftelijke felicitaties kunnen ontvangen worden.*

Nota der Redactie.

We vertrouwen dat een ieder deze wensch der Zusters zal respecteeren, en deze dien dag van alle felicitatiebezoek vrij zullen blijven.

1—4

Officieele berichten.

Blijkens een van den Nederlandschen Gezant te Caracas ontvangen schrijven is aldaar op 9 Juli 1932 overleden in het verblijf „Caracara", District Valencia van den staat Carabobo, zonder achterlating van goederen de Nederlandsche onderdaan PABLO MADURO, afkomstig van Aruba, 36 jaar oud, vrijgezel, erkend kind van Alfredo Maduro en Carmen Cayama.

Mej. H. M. Loewenthal, in het bezit der akte van bekwaamheid als onderwijzeres en van, de bevoegdheid tot het geven van onderwijs in de vrije en ordeoefeningen der gymnastiek, is benoemd tot onderwijzeres 3e klasse en werkzaam gesteld aan de Wilhelminaschool.

De Heer A. H. M. van Weel, adjunct commies ter Gouvernements-Secretarie is aangewezen om den Griffier van den Kolonialen Raad bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis te vervangen en hem is gemachtigd om de bescheiden van den Gouvernements-Secretaris uitgaande namens dezen te teekenen.

INGEZONDEN.

Buiten verantwoordelijkheid der Redactie, zoowel wat vorm of inhoud als wat strekking betreft. De kopy wordt zelfs bij nietplaatsing nimmer teruggegeven.

„Helaas, waartoe verdwalen de geesten!"

Mijnheer de redacteur, ik vermoed, dat U ook wel paf gestaan hebt, toen u de ontboezeming las van PATRIOTA in La UNION van verleden Donderdag. Wat 'n naieveteit in die man. Het Papiamentsch dreigt geen enkel gevaar. Iedereen op Curaçao spreekt toch nog onvervalscht Papiamentsch. En waarom moest dat dingetje zoo opzichtig in de krant: op de eerste pagina en dan met zoo'n moderne(?) rand erom. Was Patriota werkelijk bang dat zijn broedsel niet genoeg de aandacht zou trekken van de goegemeente? De goegemeente zou er niets bij verloren hebben.

Daar staan ze nu die honderde onderwijzers en onderwijzeressen, die zich een menschenleven hebben afgesloofd om voor het Hollandsch op Curacao een plaatsje te veroveren. Misschien hadden ze nog de illusie, dat al hun zwoegen goed besteed was. Patriota zal hun die waan eens voor goed ontnemen Spreekt Papiamentsch, zegt hij. Laat die schoolmeester zich maar krom slooven voor het Hollandsch. Spreekt Papiamentsch. Laat het Gouvernement zijn lieve centen maar betalen voor de school; praat Papiamentsch

Men ziet: Er zijn goede en slechte Patriotten. Curaçaoenaars, die het goed meent met Uw belangen. Spreekt Hollandsch, spreekt Spaancsh, spreekt Engelsch. Gij Jongelui, „die vooruit wilt komen" spreekt Hollandsch.

Anders komt ge niet vooruit. Ontwikkelt U in en door het Hollandsch.

En laat Patriota alleen staan tot hij zich zelf niet meer vindt in zijn isolement.

Een waar Patriot.

K. VISSER en echtgenoote

geven kennis van de geboorte van hun zoon

Arnold Antonio

Curaçao 4 Augustus 1932.

Buitenlandsch Overzicht.

Een der meest voorname gebeurtenissen van de laatste week was de verkiezing in Duitschland. De resultaten drukken wij om het belang hieronder afzonderlijk af.

Al zijn de verwachtingen der Nazis leelijk tegengevallen, toch heeft Hitler een Proclamatie gericht aan zijn volgelingen, over de groote zege. Toch hebben zij slechts 37% der kiezers, maar eischen al van de regeering het onwettig verklaren der communistenpartij waardoor men van 89 afgevaardigden verlost wordt, die een soepelen loop van het regeeringsapparaat belemmeren.

Zeer somber is de socialistische pers gestemd, die zegt; dat het resultaat een slechtere toestand is dan vroeger, want tot op den dag dat Bruening genoodzaakt was zich terug te trekken, bezat Duitschland een ministerraad die in geval van nood op een meerderheid in den Rijksdag kon rekenen, terwijl dit thans onmogelijk is.

Wat de Nazis nu zullen doen? Men hoort al van een pogen van hun zijde om met het Katholieke Centrum tot een accoord te komen, om zoodoende een regeeringsmeerderheid te krijgen waarover dan het Centrum controle heeft.

Overigens is het in het Duitsche rijk na de verkiezingen niet veel kalmer geworden. In sommige streken blijven de Nazis terrorisseeren. In Koningsbergen, Brunswijk en vooral in het woelige Sleeswijk-Holstein deden de nationaal-socialisten van zich spreken; brandbommen en handgranaten worden in de huizen, kantoren en dagbladgebouwen der communisten en republikeinen geworpen, de Koningsberger leider der communisten werd in bed vermoord en er werd een aanslag gepleegd op het leven van de ex-gouverneur van die stad, het huis van de voorzitter de Joodsche vereeniging en enkelen dagbladen bureaux werden in brand gestoken. Tot dusverre werden er 8 personen tijdens de onlusten gedood en een aantal ernstig gewond.

Herr Hitler's droom om Duitschland met een parlementaire Nazi-meerderheid te zullen regeeren zal nooit werkelijkheid worden. De uitslag van de Rijksdagverkiezingen toont, dat de hypnose die van de Nazi-propaganda uitging, gebroken is. Indien Hitler een regeering wenscht te vormen met den tegenwoordigen Rijksdag, zal hij dit alleen kunnen doen door zich met de andere groepen te verstaan, of door den wettelijken weg te verlaten, en een gewapende revolutie te beginnen.

Opmerkelijk in deze verkiezingen is de winst der Communisten met 10 zetels, welk overwinning wel ten koste der socialisten zal geweest zijn.

De Katholieken wisten hun zetelaantal te brengen van 87 op 94.

Uit **OOSTENRIJK** wordt het overlijden gemeld van den bekenden Priester-Staatsman, Mgr. Ignaz Seipel en leider der Christelijke-sociale partij in Oostenrijk. De oorzaak van zijn dood zijn nog de gevolgen van een aanslag van 1 Juni 1924.

Dr. Seipel werd in 1876 te Weenen geboren, was professor in de Theologie aan de Universiteit van Salzburg en sinds 1917 lid van den Oostenrijkschen nationalen Raad, sinds 1921 leider der Christ. Soc. partij, en was van 1922 — 24 bondskanselier. Dr. Seipel is de groote man van het Saneeringswerk in Oostenrijk, wat hij eerst in den Volkerenbond ter sprake bracht en later zelf uitvoerde. Als zoodanig redde hij het financieele en politieke voortbestaan van Oostenrijk en heeft aldus zijn vaderland enorme diensten bewezen.

In het **BELGISCH** mijngebied is het nog niet rustig.

Bij de stemming der mijnwerkers heeft een overweldigende meerderheid zich tegen het aanvaarden van de door de vakvereenigingsleiders goedgekeurde voorwaarden uitgesproken, waardoor de staking thans opnieuw in vollen gang is.

Omtrent de **Petroleumconferentie** lazen we:

„Rusland zal waarschijnlijk deelnemen aan de aanstaande internationale petroleumconferentie die in September te New-York zal gehouden worden.

In het **OOSTEN** heerscht nog steeds het monster van den oorlog.

De Chineesche generaal Ma, die de ziel was van den tegenstand tegen de Japanners in Mansjoerije, is bij de uitoefening van zijn beroep gevallen. Dit is reeds de zevende maal dat zijn dood wordt bericht, doch hij bleek altijd weer springlevend te zijn. Officieel wordt thans echter door de Japanners verklaard, dat zijn lijk in volle uniform, doorzeefd met mitrailleurspatronen is gevonden.

Verder wordt medegedeeld, dat de Russen de haven van Wladistok zeer aan het versterken zijn, wat als een voorteeken wordt beschouwd voor een oorlog Rusland-Japan. Een groot aantal geblindeerde treinen, tanks en vliegtuigen worden als tegenmaatregel door de Japanners aangevoerd. Deze militaire plannen worden echter thans zeer bemoeilijkt door een groote overstrooming die in Mansjoerije voor meer dan tien millioen dollars schade berokkend heeft en de spoorlijnen heeft vernield.

Verder heeft de Chineesche Minister Soong aan Japan aangekondigd dat de schadeloosstelling van 33.000 pond welke China nog moet betalen voor de bokseropstand, niet zal betaald worden wegens de verliezen welke China geleden heeft door de inbezitneming van Mansjoerije door Japan

In **Zuid Amerika** is thans een oorlog uitgebroken tusschen **Paraguay** en **Bolivia**. De vorige week hebben we reeds bericht van geschillen tusschen beide staten, omtrent het Chaco Boreal.

Reeds jaren laten beide landen hun rechten gelden op dit vruchtbaar stuk land van 100 000 vierk. mijlen in de vork van de rivieren Pilcomayo en Paraguay. Paraguay baseert zijn recht als eerst bezitter der nederzettingen en Bolivia baseert zijn recht op het bezit van militaire posten ten W. langs de Pilcomayo. In 1929 werd tusschen beide landen een overeenkomst gesloten en zou door de Pan American Union een rechtslichaam gekozen worden, dat de oplossing in studie nemen zou.

Thans echter zijn beide landen tegen elkander gemobiliseerd en noch de verzoeken der mogendheden, noch die der volkeren bond om de de vijandelijkheden te staken, helpen.

In **Peru** is de rebellie door het gouvernement onderdrukt. 44 revolutionairen zijn ge excluteerd en 57 vluchtelingen ter dood veroordeeld.

De Rijksverkiezingen in Duitschland.

Een der meest spannende verkiezingen in het Duitsche rijk heeft Zondag l.l. plaats gehad.

Deze verkiezingen waren uitgeschreven onder den druk der Nazis, die in de laatste tijden zeer waren vooruitgegaan en die na de presidentsverkiezingen gedacht hadden de meerderheid in den Rijksdag te zullen krijgen.

Van te voren hadden zij reeds beweerd; dat zij 280 zetels zouden veroveren en daar er naar verwachting 590 tot 595 benoemingen zouden worden gedaan, zouden ze tezamen met ongeveer 40 Duitsch nationale afgevaardigden een ruime meerderheid bereiken.

Hoe dit tegengevallen is, moge blijken uit de cijfers van de vroegere en tegenwoordige samenstelling der groote partijen in den Rijksdag.

	Vroeger	Thans
Nazis	107	226
Socialisten	143	129
Communisten	77	87
Centrum & Beiersche V. P.	87	94
Duitsch. Nat.	41	36

Heden overleed na een kortstondig lijden ons inniggeliefde zoontje en broertje

Willy Johannes Emilio

in de ouderdom van zes maanden.

Cas-Chiquito 2 Augustus 1932.

J. F. Sanderink
J. Sanderink—Hoen
Benny Sanderink
Truusje Sanderink.

Langs dezen weg betuigen wij onzen innigen dank aan Dr. Aars, Dr. Boogaart en de zusters van het St. Elisabeth's gasthuis voor de zorgvuldige behandeling tijdens de ziekte en bij het overlijden van ons zoontje

WILLY.

J. F. Sanderink
J. Sanderink—Hoen.

Onzen hartgrondigen dank aan vrienden en bekenden voor de bizonder groote belangstelling getoond tijdens de ziekte en bij het overlijden van ons inniggeliefd zoontje

WILLY.

J. Sanderink—Hoen.
J. F. Sanderink

DR. GUNNING OVER DE KATHOLIEKEN.

Dr. Gunning, de bekende redacteur van „Pniël", die vaak de waarheid raak durft zeggen, ook als die hard klinkt en het zijn geloofsgenooten geldt, schrijft in het jongste nummer van zijn blad weer merkwaardige dingen. Hij woont te Bilthoven en hij staat vroeg op:

„Tegen acht uur hoor ik altijd met blijdschap het vriendelijk klokgelui der Roomsche Kerk. De Biltsche Kapel heeft alleen een mageren klepel, die 'n paar keer Zondags even jengelt, de andere kerkgebouwen hebben er heelemaal geen, alleen de kleinste kerkgemeente van ons dorp, heeft behalve een mooie kerk, ook een mooie luidklok, wier tonen ik altijd opnieuw met vreugde beluister".

En dan vertelt Dr. Gunning van een ontmoeting op zijn wandeling.

„Vaak kom ik dan een eenzame dame tegen, vroeger Protestant in naam, thans Roomsch-Katholiek met hart en ziel, en als ik haar mijn morgengroet toeroep, denk ik er vaak bij: „moet ik nu bedroefd of verheugd zijn over uw overgang?" En ondanks al het Geuzenbloed, dat ik in mij heb, kan ik er niet over treuren. Er zijn zooveel menschen in onze dagen die in ons Protestantisme geen bevrediging vinden.

Of er kwam nooit een domine bij hen, of die er kwam, wist hen niet te bevredigen, de kerk zei hun niets, de preek verveelde of ergerde hen. Niemand kon vat op hen krijgen, en zoo leefden ze voort, onverschillig, vijandig zelfs vaak, ze moesten er niets meer van hebben. Totdat.... de een of andere priester, of leek met apostolischen ijver en apologetische gave, met of zonder „slinksche streken" (zooals dat dan van onze zijde al gauw beweerd wordt) zoo iemand wèl wist te pakken, overtuigde van de waarheid der oude moederkerk, en dan hoor je opeens: die is overgegaan tot de Roomsche kerk. Soms zit er inderdaad iets heel „menschelijks" achter: een meisje, dat de minnaar anders niet krijgen kan, de kans om een postje of een betrekking te krijgen, of iets dergelijks.

Maar heel dikwijls is het toch een eerlijke overtuiging dat zij er beter en gelukkiger en veiliger ten opzichte van God en den hemel door worden. En dan kan ik zulke menschen nooit hard aanpakken of zelfs maar hard veroordeelen in mijn binnenste.

Ik acht het geen voordeel als een Protestant Roomsch wordt, geen verbetering, geen vermeerdering van zielevrede. Maar als de ander dat nu wel vindt, en je soms met stralende oogen verzekert, dat-ie zoo gelukkig en zoo blij is geworden, wel dan kan ik niet anders doen dan zeggen en eerlijk meenen: „God zegene u! God geve u dáár te vinden, wat gij helaas bij ons niet gevonden hebt: herderlijk toezicht, priesterlijke raadgeving, warme koesterende belangstelling van uw nieuwe geloofsgenooten!"

Het treft mij altijd weer opnieuw, uit mijn groote, groote correspondentie hoe onbevredigd vele Protestanten zijn in hun eigen omgeving. De kerk en de kerkelijke behandeling der zielen laten velen zoo koud en zoo troosteloos. Vaak „staan" er in die dorpen bovenste beste mannen, ijverige mannen, goedhartige mannen — ook wel eens erg lastige en zure! — maar toch klagen ze zoo vaak: wij hebben geen contact met hen.

We zien ze nooit, en als ze eens komen kijken, praten ze over koetjes en kalfjes, of (als ze officieel komen) zoo geweldig zwaar en vormelijk, dat je nooit eens gelegenheid hebt rustig en van hart tot hart met hen te spreken, Nu geloof ik wel niet dat de pastoors dat óók zoo vaak doen, maar, zooals een Roomsche het me onlangs zoo aardig zei:

„de kerk weet je zoo bezig te houden meneer dominee."

Ze doen zooveel voor gezellige ontwikkeling en ontspanning.

Bij ons is het alles dadelijk zoo ijselijk zwaarwichtig als het iets „christelijks" wezen zal; dit mag niet en dat en dat is wereldsch en dáárvan houdt een ernstig mensch niet.... bij hen is er heusch meer levensvreugde en blijheid. De kerk houdt een oogje in het zeil, houdt de teugels per slot van rekening goed vast, maar de menschen hebben meer schik in het leven.

Maar wát is nu dikwijls een christelijke „kring" op goedgelegden grondslag, of een christelijke jongelingsvereeniging op een Veluwsch dorp anders dan een ietwat verfatsoeneerde preekerij en vroomdoenerij? Hulde voor allen — en ik weet het, er zijn er velen! — die in deze verandering en verbetering pogen aan te brengen, maar 't is vaak een taaie geschiedenis!"

SPANJE.

Naar den Chaos.

Een Engelsche journalist, dr. Dillon, die zich als specialist op het gebied van internationale politieke kwesties een groote vermaardheid heeft verworven, heeft eenigen tijd geleden na een langdurig verblijf in Spanje in de „Daily Telegraph" een reeks artikelen aan dit land gewijd. De conclusie hiervan was, dat Spanje den ondergang tegemoet gaat en dat de anticlericale politiek het land **naar den chaos** voert.

Gezien de buitengewone reputatie van den auteur hebben deze artikelen in regeeringskringen te Madrid een groote ontsteltenis teweeggebracht en minister-president Azana achtte het daarom noodzakelijk, de volgende verklaring aan het Engelsche blad af te geven: De conclusie van dr. Dillon, dat de toekomst van ons land een onvermijdelijk alternatief is tusschen anarchie en despotisme is onjuist. Spanje wordt thans geregeerd volgens dezelfde constitutioneele methodes, als in Engeland worden toegepast. Ik ben geen dictator, wijl al mijn regeeringsdaden eerst door het parlement moeten geratificeerd worden. Er is op het oogenblik in Spanje van anarchie en communisme geen sprake. De malaise, welke in de Zuidelijke provincies heerscht, is tijdelijk en moet niet beschouwd worden als karakteristiek voor den algemeenen toestand.

Dr. Dillon publiceert thans in de „Daily Telegraph" de volgende repliek op Azana's mededeeling.

Alle feiten, die ik gesignaleerd heb, zijn onbetwistbaar. Dat de Spaansche bladen gemuilkorfd worden, bewijst het feit, dat men een ligabond gesticht heeft voor het herstel van de vrijheid van drukpers. Dit zijn dingen, welke aan de geheele wereld bekend zijn. Overigens behoeft men slechts een te Madrid, Barcelona, Granada of Sevilla verschijnend blad open te slaan, om er alle mogelijke gedetailleerde berichten over politieke uitspattingen in te vinden. De laatste dagen nog werd een complot ontdekt tegen den minister-president zelf, een complot tegen de tegenwoordige regeering in haar geheel. Alle Spanjaarden weten dit.

Het is met de beoordeeling van de Spaansche toestanden juist zoo gesteld als met het waarnemen van een geur, men kan er over twisten, of hij goed of slecht is, maar men kan onmogelijk zeggen, dat hij er niet is. Señor Azana is van meening, dat in Spanje alles normaal is, maar **is de normale toestand dan soms de wanorde?**

Wanneer de minister-president van meening is, dat de methodes der Spaansche republiek dezelfde zijn als die van Groot-Britannië, dan ontken in dit ten stelligste. Ik geef hem de verzekering, dat een Britsche regeering het nooit in haar hoofd zou krijgen, om een religieuse orde te ontbinden, welke zich bereid verklaard heeft, de constitutie van een land te eerbiedigen, en nog minder om haar goederen te confiskeeren. In Engeland zou de publieke opinie een dergelijken willekeurigen dwangmaatregel niet dulden.

Overal in Spanje worden thans politieke misdrijven begaan. Overal zijn er stakingen, voor het meerendeel om politieke motieven.

Ook kan men niet zeggen, dat de Spaansche regeering binnen de perken der wet blijft. Zelfs in de cortes wordt zij ervan beschuldigd, haar bevoegdheden te buiten te gaan. Ik handhaaf dus alles wat ik geschreven heb.

Bijblad van de Amigoe di Curaçao van 6 Augustus 1932.

De vrouw in het huwelijk voorheen en thans.

door C. Marres-van der Ven.

Het huwelijk van vroeger. Grootmoeder weet er van te vertellen, maar alles is zoo eenvoudig, zoo gaaf, het leven in huis vol kleine zorgen, moeilijkheden en vreugden 't vermelden niet waard, en U zoudt allen haar stem moeten hooren, waaruit spreekt het ontzag voor haar man, tot wien zij opkeek, en dien zij steeds wist te boeien door kleine aardigheden en origineele vondsten *in huis*.

Ik geloof, dat de omstandigheid het huwelijk van vroeger minder gecompliceerd maakte: als een vrouw trouwde wist zij dat huiselijke bezigheden haar geheel zouden opeischen en zij realiseerde zich niet, dat zij bij het missen der pretjes daarbuiten, oók aan de gevaren ontsnapte. Een vrouw hoort thuis bij man en kinderen, was de leuze, en daar viel niet aan te tornen. Ik geloof zeker dat het huwelijk van vroeger over het algemeen beter was omdat men meér was doordrongen van de ernst en de heiligheid er van en men beter besefte dat het geluk in diepste wezen besloten ligt in het offer uit liefde. Toch zou dat huwelijk *in z'n geheel* in den tegenwoordigen tijd niet passen.

Plaatst men de mentaliteit der menschen uit twee tijdperken tegenover elkaar, dan vervalt men vaak in excessen. Zoo deed Cornelis Veth in zijn tragisch-komische regels over: „de bruid".

Voorheen:

In tranen zwom Mama. Het ging gebeuren!
Haar dochter was niet van haar los te scheuren.
Heb je het vlugzout? Kind, je staat te beven!
Geen wonder ook! 't Is een besluit voor 't leven!
Papa, haast sprakeloos van zorg en smart,
Drukt nog den bruidegom van alles op 't hart.

Thans:

Vergeet dus niet: morgen om elf uur trouwen;
't Zou iets voor jou zijn, dat niet te onthouën.
Wij laten evengoed elkander vrij; en
Als het ons niet bevalt, dan ijskoud scheien.
Zorg jij maar dat 'k mij nooit hoef te verminderen.
En — maar dat spreekt van zelf — ik wil geen kinderen.

In de mentaliteit van beide bruidjes komt wel de geheele huwelijksopvatting tot uiting. Moesten wij een keuze doen, dan zouden we allen op de hand zijn van het hulpeloos bibberende kind, meegevoerd door den sussenden bruigom! Het brutale bruidje van thans is Goddank een exces, al rillen we van dat rauwe „maar dat spreekt van zelf", en al zijn er onder ons misschien, die minder ver van dat type af staan dan zij helaas beseffen. Vergeten velen niet dat meer rechten oók meer plichten meebrengt, en heeft de vrije tijd, gewonnen door vereenvoudiging van huiselijke bezigheden, menige vrouw niet uithuizig gemaakt, veeleischend en ongezellig? Maar laat ik vlug m'n donkere bril afzetten! Besteed een vrouw haar vrij gekomen tijd — en bijna iedere vrouw, ook de moeder van een groot huishouden, die wat hulp heeft en veel overleg, heeft wel een beetje vrijen tijd — goed, dan openen de huidige omstandigheden voor haar de mogelijkheid tot ontwikkeling van haar geestesgaven, en door op de hoogte te blijven van het felle leven buiten haar eigen rustige kringetje, zal zij voor haar man, naast de verpersoonlijking van dienende liefde — die de echtgenoote van vroeger voor haar man uitsluitend was — ook een kameraad zijn, aan wie de man in de vaste overtuiging van begrepen te worden, rustig kan vertellen van zijn moeilijkheden op kantoor, op reis, onder vrienden. Ook meen ik dat hij 't prettiger vindt dan wij vrouwen beseffen, als we bij zijn thuiskomst niet beginnen met een relaas over het kruideniersboekje, dat we maar nergens kunnen vinden, maar met een juist uit de krant opgedane wetenschap: „Wat zeg je wel van Brüning's opvolger?"

Maar laten we dan ook onze rol doorspelen, en bij het vinden van het boekje niet ál te luidruchtig worden! — Voor het aankweeken van zóó'n mentaliteit is 't meestal noodig dat de vrouw naast haar huishouden zich geeft aan een of ander sociaal werk, ieder naar tijd en aanleg — omdat er anders het groote gevaar bestaat dat haar geest zal verstarren, dat zij muf en tobberig wordt, en haar conversaties zéér bekrompen. Hoeveel jonge vrouwtjes met kleine kinderen zijn er niet, die weinig of geen belangstelling hebben voor de dingen buiten haar eigen kringetje? Gelukkig zijn er ook bekeerlingen op dit gebied. Ik ken er, die 's avonds een uurtje bij mij komen binnen wippen, en een breiwerk uit de handwerkzak opdiepen met de woorden: „Ziezoo, nu praten we vanavond eens *niet* over onze man en onze kinderen" . . . . Het is nog nooit gelukt — dat hoeft ook niet — maar het voornemen getuigt toch van een breedere kijk. Voedt de vrouw zichzelf zóó op, dan meen ik, dat het goede huwelijk van tegenwoordig mooier is, dan dat van vroeger, omdat er méér geestelijk contact is.

De vrouw als moeder heeft het ongetwijfeld moeilijker dan vroeger, uitgezonderd in de baby-opvoeding. „Als de kleintjes vroeger huilden, dan gaven wij ze wat" zeggen Grootje's tijdgenooten, en hielp ook dát niet, dan was er nog altijd de speen! Op de waarde van het zelf voeden van de baby werd niet zooveel nadruk gelegd: g ng 't niet gemakkelijk, dan stond de gemoedelijke baker al dadelijk klaar met de flesch. Hoe ander is 't in onzen tijd. Na de eerste levensdagen wordt het kleintje al gauw gewend aan een regelmatig leventje en iedere goede kraamverpleegster gaat uit van het idee: in verreweg de meeste gevallen kan de moeder het kindje zelf voeden, al vraagt 't soms in het begin een hemelsch geduld. Natuurlijk beperkt baby's opvoeding zich uitsluitend tot lichamelijke verzorging, maar heeft 't nauwkeurig vervullen van die taak geen groote paedagogische waarde voor den kleinen mensch? Nu zou men denken dat de hedendaagsche rustige baby dadelijk wel uit zal groeien tot een rustig, ordelijk kind. En toch is dikwijls het tegendeel gegeval. Wat zou er dan wel van onze kinderen terecht komen als wij ze een ouderwetsche baby-verzorging gaven?

Als Grootmoeder vertelt, dat haar kinderen in ieder jaargetijde 's morgens om 7 uur op de bank in de vestibule zaten, wachtend op vader met wien zij naar de kerk zouden gaan, en 'n kleur van schrik kregen als zij vader's zware stap hoorden naderen, en bemerkten dat de vijf vingertjes nog niet precies in de want pasten, dan maakt het kind van tegenwoordig met zijn akelige aanspreken van „jij en jou" tegen vader en moeder toch een slecht figuur. Nu kunnen we hoofdschuddend alles wel schuiven op rekening van den tijdgeest, maar zijn het eigenlijk niet de groote menschen van tegenwoordig die de tijdgeest maken? Nu het geheele leven meer buitenshuis wordt doorgebracht, worden veel kinderen al vroeg verwend en *laten* zich amuseeren inplaats van thuis gezellig zich zelf bezig te houden. Hoeveel kinderen zijn er, die taartjes eten nog een „reuzenfeest" vinden, omdat 't maar zelden gebeurt? Was er vroeger een kleintje jarig, dan werden er vriendjes of vriendinnen gevraagd, en de middag werd doorgebracht met eieren koopen, blokjes rapen en met het opsnoepen van de chocola, het geschenk van de gasten! Het hoogtepunt was natuurlijk de limonade met de taartjes, die tegen 't einde van het festijn werden binnen gebracht. En als de kleinen hollend en joelend naar huis waren gegaan, met of zonder een bedankje, dan vond de gastvrouw weliswaar een rommelige kinderkamer, maar zij had dan ook de voldoening dat de kinderen genoten hadden op echt kinderlijke wijze. Tegenwoordig worden de vriendjes en vriendinnen veelal gevraagd om mee te gaan naar de bioscoop, of wellicht op *dit* moment niet meer. Zou dat misschien de zilveren rand zijn aan de malaise-wolk: de beperkte middelen die dringen tot thuis blijven? Laten we deze gelegenheid dan uitbuiten, en trachten 't in onze omgeving prettig en gezellig te maken, al moeten we misschien met veel meer overleg te werk gaan dan vroeger. Gezelligheid hoeft niet altijd met groote uitgaven gepaard te gaan, de hoofdzaak in ons huis. Is de sfeer geschapen door een vriendelijk gezicht, een welwillend oor, altijd bereid tot luisteren, en kleine verrassingen op héél onverwachte momenten. Wat geeft 't niet een pret op een heel raar oogenblik een crisispakket voor je tuintje — vijftig vaste planten voor twee gulden — te krijgen thuisgestuurd, en wat ga je niet iederen dag nieuwsgierig kijken „of er al iets aan te zien is", en al zijn 't ware kinderen van hun tijd, je geniet er misschien meer van, dan een ander van een onder achitectuur aangelegden tuin.

Wat huiselijkheid betreft staan wij zeker achter bij de vrouw van vroeger, die zoo rustig zitten kon achter de ronde tafel met de petroleumlamp en het knusse theelichtje, maar de kans is thans grooter dan ooit om het tekort op dat gebied in te halen. Wanneer het om gaat onze kinderen aan huis te binden, laten we dan alle bezwaren op zij zetten, en zorgen we er voor dat ons huisgezin nooit valt onder de categorie, waarvan Ina Boudier-Bakker eens schreef in het tijdschrift „Het Kind": „Fnuikend voor de opvoeding der kinderen zijn die gezinnen waar nooit iets ergs gebeurt, geen diep leed en geen diepe vreugde nog om zichzelf, noch om anderen, waar alles loopt plat gemalen in de molen der alledaagschheid."

Laten wij in dezen crisis-tijd, waaronder zoovele van onze huisgenooten lijden, ons best doen niet iederen ochtend met een strak gezicht verder te weven aan ons levenskleed omdat 't nu eenmaal klaar moét, maar laten wij er af en toe een vroolijk patroon in maken en laten we voor het uitzoeken van de mooie warme tinten de belangstelling en het oordeel van ál onze huisgenooten opeischen. En willen zij er lang en breed over praten goed, luistert dan, misschien is dat praatje de inleiding voor een ernstig gesprek, waarvoor ons kind al lang een gunstig oogenblik afwachtte. Onze groote jongens en meisjes met ál hun plannen, pret en moeilijkheden in hun werk en jeugdbeweging moéten wel veel te vertellen hebben, en zeker zullen de meesten 't graag doen, wanneer zij weten dat wij op de hoogte zijn van hun club, en van de statuten hunner beweging. Dan zullen zij na een avond op hun ontwikkelingsclub of na een dag doorgebracht met vrienden of vriendinnen in de vrije natuur, tóch weer verlangend uitzien naar het oogenblik van thuiskomst „omdat je alles dan zoo gezellig kan vertellen". Hebben we het vertrouwen van onze kinderen, dan hoeven we ons immers niet zoo gauw bezorgd te maken.

Als onze dochter ons hakkelend — of hakkelen de meisjes van tegenwoordig niet meer?! — komt vertellen van haar groote plannen met dengene, dien zij liefheeft, laten wij dan niet zoo'n vreeselijk verbaasd en bijna ontstemd gezicht zetten; ik vind 't gezegde van een meisje, dat na het hooge woord, van vader een koude douche kreeg — er bestond voor dat huwelijk geen enkel bezwaar — „ach vader met moeder en U is 't toch ook zoo gegaan", nog niet zoo inconsequent. Verlangen we van onze kinderen niet dat zij zóó zijn, zooals wij na een langen moeilijken levensstrijd misschien zijn geworden, maar als zij praten over hun jeugdillusies, laten we dan eens aan onze eigen jeugd terug denken. Alles zal dan minder dwaas en minder uitbundig lijken! Probeeren we niet alleen den modernen tijd aan te voelen, maar laten we ook trachten in zijn consequenties door te dringen.

Feuilleton.

Inkwartiering bij 't Kantonierke.

door FLOR. HEUVELMANS.

9

Mieke was nu twee en zeventig jaar oud; zij had van haar jongste jaren af, wel af en toe hooren zeggen: „'t is oorlog bij den Franschman," maar Mieke had dat alles langs haren baaien rok laten afglijden, en was maar steeds voortgegaan met als 't ware maar instinctmatig koffie op te schenken en er een goed kommeke tegen te zetten; ook nu stond er altijd een kan koffie in 't bereik, als er vuur was, warm; als er geen vuur was, koud, in Gods naam, zei Mieke.

Zij snoerde haar katoenen koof 1) wat vaster onder de kin, trok haar dikken wollen doek dichter om de schouders, en met een paar handvollen zemelen, die de maalder 2) haar tersluiks bezorgd had, slofte zij naar den geitenstal door de koude lucht achter op de werf.

Het stalletje stond achter het huis, bij den ingang van het tuintje; het was een klein steenen gebouw, waartegen ook een oven gemetseld was, een oven waarin zij voor den oorlog wekelijks tarwe- en roggebrood bakte, maar die nu geen dienst meer deed; alle brood moest nu van den bakker komen; ja er werd wel verteld, dat wie wilde, ook meel kon krijgen en dan zelf bakken, maar, zei Mieke, bak maar als ge geen hout hebt: 't is alsof ze zouden zeggen: drink maar een kommeke, Mieke, als ze een ledige koffiekan voor u op tafel zetten.

Maar wat Mieke's verstand meest van al nog te boven ging, was dat men zelfs met de centen in de hand bij den bakker geen brood kon koopen zooveel men wilde. Dit kwam Mieke zoo ongeloofbaar voor, dat zij het nooit heeft willen gelooven; een bakker bakt toch brood om te verkoopen, en als ge een brood verlangt, en ge gaat met de centen naar den bakker, dan zou ik wel willen zien of er een enkele bakker op de wereld is, die zou weigeren brood te verkoopen. Rantsoeneering wilde er bij Mieke maar niet in; al zag zij echter, dat het zóó was, kon zij het toch niet slikken.

Zij dacht er nog aan toen zij den oven voorbij ging en mompelde iets van brood.... en bakker.... en triestigen tijd en God zal 't beteren. Toen [illegible] open, hoorde meewarig naar het kreunend geblaat van het dier en sprak met zalvende stem:

Awèl, hoe is 't Mieke?

Zij heette de geit Mieke, al heette zij zelf Mieke, en was steeds knorrig op den kantonier, als hij haar „Baas Fincken" noemde; zij vond het onvergeeflijk, dat dit arm beestje, dat dan toch van 't vrouwelijk geslacht was, zoo oneerbiedig een mannennaam kreeg, omdat het, och arme, een baardje had. Net of alle geiten geen baard hadden! 't Is immers de aard van het dier, en er zijn ook wel vrouwen die een baard dragen, zie Beth van den wagenmaker maar eens.....

De geit, die haar stem kende, gunde haar een dankbaren blik.

— Arm sukkeltje, ging Mieke voort, ik heb hier wat zemelen om in uw kribbeke te doen; 't zal u verkwikken, lief dolleke.

Haar stijve knokkelige hand streelde het dier over den rug.

— Och, zie ze mij toch eens aanzien, dat molleke; zij kent het bazinneke zoo wel; ze mankeert niets als de spraak...

— Hum, hum! hoorde Mieke plotseling achter zich hoesten, een hoest dien zij niet kende.

Verbaasd keek zij om en zuchte eerder dan zij sprak:

— Wel goddelijke barmhartigheid!

Voor haar stond een Duitsche soldaat.

Met open mond en haar handen vegend over haarblauwlinnen voorschoot, gaapte zij den indringer aan. Er was in haar houding meer verbouwereerheid dan angst; angst was haar een onbekend gevoel; wie zou nu toch een mensch van twee en zeventig jaar willen kwaad doen? En bovendien, had zij niet haar scapulier aan en een rozenkrans in haar zak, alsmede een steenhard stukje gewijd brood van den heiligen Hubertus tegen dolle honden? Wat zou een Duitscher haar dan kwaad kunnen?

— Wat moet gij hebben, man? kon zij eindelijk zeggen.

— Jan Brabants, zei de Duitscher.

— Die is naar 't dorp, naar 't gemeentehuis, zei Mieke, hij zal spoedig terug zijn. Moet gij hem spreken?

— Nein.

— Wat komt ge hier dan doen?

Een klagend geblaat van de geit viel haar in de rede, en terug was zij bij het dier; liet den Duitscher staan voor wat hij goed was en hervatte haren dienst van verpleegster.

— Arm Mieke, hebt ge toch zoo'n pijn? Och, kon het bazinneke u maar helpen... kon het u maar olie ingeven. wat zoudt ge spoedig genezen zijn, arm beestje, dat zoo'n schoone prijzen winnen kan... hadt ge al niet zoolang Mieke geheeten, ik zou u Serafientje genoemd hebben... zoo als op het porseleinen kommeke staat, maar nu zoudt ge naar 't bazinneke niet meer willen luisteren, als zij u Serafientje noemde... och, 't is toch zoo mijn dolleke...

De Duitscher stond die liefdesbetuiging met bellangstelling aan te zien en vroeg in half Duitsch half Vlaamsch:

— Is die Geisz krank?

— Wat zegt ge? vroeg Mieke, die verwonderd opkeek; zij had de aanwezigheid van den vreemdeling reeds totaal vergeten.

— Ob die Geisz krank ist.. ziek is?

— Ik geloof dat gij niet veel van geiten kent, als ge niet ziet, dat dit beestje doodelijk ziek is, zei Mieke tamelijk brutaal.

— Nicht toodelik, nicht toodelik, antwoordde de Duitsch met een glimlach, terwijl hij het beest naderde en eens goed bekeek; Musst erstens mehr Luft haben ..."

— Luft haben, Luft haben... wat is dat?... of wilt ge lucht zeggen? Wat weet gij daarvan?... 't Is immers nu toch veel te koud, jongen, om de deur te laten openstaan! Lucht lucht, mompelde zij nog binnensmonds, wat kent die Duitsch van geiten?

— Es stinkt hier abscheulich, es gibt kein Luft hier. Hier würden Sie doch auch nicht leben können.

— Wat vertelt ge daar allemaal? wedervoer Mieke die kribbig werd, stinken? stinken? Wel hebt ge van ze leven! Mijn stal is geen koffeurswinkel. En wat hebt ge er nog allemaal bij gezegd?

— Das man in solchen Luft nicht leben... niet leven... kan.

— Wa's dat nu voor 'ne wijsneus, zei Mieke tot zichzelf. En tot den Duitscher. Dat spreek vanzelf; maar menschen leven in geen stallen, en hier is 't een stal, en hier mag het stinken. Pak dat vast, dat heeft hij, mompelde zij er bij.

De Duitscher lachte eens hartelijk.

1) Koof = Muts, (van het Fransch Coiffe). 2) Maalder = Molenaar.

(*Wordt vervolgd*).